

Butlletí dels Lluïsos

Núm. 46 • Any XI • Desembre del 1995

**Nadal, temps de pessebres,
pastorets, furrons...**

Centre Parroquial d'Horta

Feliu i Codina, 7 i 9 • Tel. 427 73 27 • 08031 Barcelona

Seccions del Centre Parroquial d'Horta

CINEMA. — Projeccions de pel·lícules infantils i juvenils.

ESBART FOLKLORIC. — Dansa catalana, ballet popular per a totes les edats.

ESCACS. — A diversos nivells.

EXCURSIONS. — Sortides mensuals, amb autocar(s), a llocs interessants de Catalunya.

GRUP FOTOGRÀFIC. — Reunions mensuals, tertúlies, sessions de llum artificial amb models. Laboratori propi de blanc i negre. Concursos i exposicions.

MANUALITATS. — Classes de ganxet, costura, tall i confecció, brodat a mà, puntes de coixí, frivolité, macramé. Pintat sobre roba. Bijuteria, policromia, ceràmica russa, quadres tridimensionals, gravat de vidre. Pintura a l'oli. Escola d'adults, català, anglès. Gimnàstica femenina.

TENNIS-TAULA. — Equips a 2a Divisió Nacional, 3a Divisió Nacional (lliga catalana), 2a Divisió Provincial, Veterans, Juvenil Catalana. Escola de jugadors.

VOCALIA DE JOVENTUT. — Billar, botifarra, dòmino, parxís, futbolí, petanca, scalextric. Competicions inter-entitats.

TEATRE. — Grups infantil, juvenil, de seniors i de veterans. Escola per a nois i noies.

ALTRES ACTIVITATS. — Concerts, conferències, exposicions, festivals, visites culturals, cursets de tota mena.

consiliari

Nadal solidari

Nadal, en realitat, no té adjectius. Nadal és Nadal. És el Naixement, és la Vida, és el Déu amic i proper que es fa Do i Presència perquè nosaltres gaudim de la seva llibertat que és servei i aprenem a estimar tothom.

Tota aquesta tendresa que aquests dies experimentem, nosaltres la volem expressar en solidaritat. Volem un món fraternal sense fronteres. Volem que més enllà de les pròpies idees regni la bondat i comprensió vers els altres. Volem que els oblidats i menystinguts

de la nostra societat, a voltes desconcertant, trobin el seu lloc just de dignitat i estimació.

Necessitem que Nadal, el Déu amb nosaltres, sigui la vivència que ens esperoni i conforti al llarg de tot l'any per a viure i fer camí com a germans. Sabem que no és un somni ni una fantasia de la societat de consum. Al llarg dels segles milers i milers d'hommes i dones de bona voluntat ho han fet possible. El nostre Centre Parroquial n'és l'hereu, d'aquest do, i el vol seguir cultivant com a valor fonamental.

Per això, ben cordialment, ens diem: Felix Nadal solidari a tots!

**Germà Antoni Palom,
Consiliari**

sumari

- 02 / Seccions del Centre Parroquial d'Horta
- 03 / *Consiliari / Nadal solidari / pel Germà Antoni Palom*
- 04 / *Editorial / Ens calen candidats!*
- 05 / *Tennis de taula / Brillant principi de temporada*
- 06 / *Esbart Folkloric / A les portes del cinquantenari*
- 08 / *Escacs / El Club d'Escacs Peona i Peó*
- 09 / *Francesc Salvà i Mas / per Antoni Caminal*
- 10 / *Josep Campmany i Sagués / per Manel Gausachs*
- 11 / *No oblidarem mai el teu somriure /*

per Joaquim i Nària Casals i Campmany

- 12 / *Entrevistes / Josep Fom i Rodríguez / per Dora Serra*
- 16 / *Advent i desembre / Del costumari català*
- 16 / *Raconet del soci infantil / per Carmina*
- 17 / *Manualitats / L'obra teatral «La cort(e) de Faráo(n)» / per Pilar Martí*
- 18 / *Records d'altres temps / Quan jo era petit! / per Pere Solé i Sans*
- 21 / *Tres preguntes i una resposta / per Pere Solé i Sans*
- 22 / *Poesia / Ara ve Nadal / per Joan Bartroli i Bonany*
- 23 / *Calaix de sastre / Cantants poliglotes / per Manel Gausachs*

Ens calen candidats!

Quasi cada any, per aquestes dates, escrivim en aquest BUTLLETÍ que preparem la pròxima Assemblea General de Socis.

En la propera —que anunciarem oportunament—, un cop assolits tots els compromisos d'amortització de les obres, tal i com estaven previstos en l'estudi inicial, l'actual Junta Directiva del C.P. d'Horta acaba el seu mandat de forma irrevocable.

Per això cal la imprescindible i urgent presentació de persones que vulguin ocupar el càrrecs necessaris per fer continuar la vida activa dels Lluïsos.

Aquesta vegada és important prendre la decisió de substituir les persones que fins ara estan al front del Centre, ja que elles mateixes han anunciat la seva retirada, després d'un llarg procés i amb el desig de donar pas

a noves idees que tot canvi ofereix.

Hem de valorar com cal la profitosa actuació de la Junta que hi ha ara, però no és beneficiós per a cap entitat l'eternització d'una mateixa Direcció.

La majoria de membres de la Junta actual porta molts anys en el càrrec. Seria bo, per tant, constituir-ne una de nova elegida entre les moltes i ben preparades persones que hi ha a les seccions i a la llista de socis de la casa.

No s'hauria d'esperar als darrers dies. Des d'ara demanem, doncs, que tothom faci un acte de predisposició per tenir preparada la presidència i la seva junta en el moment de l'anunci de la convocatòria de la pròxima Assemblea General de Socis.

Penseu-hi seriosament. Si de veritat estimeu el Centre i el que representa, no deixeu passar l'oportunitat de servir-lo, de ser útil a la resta de socis, oferint les vostres candidatures.

Com que s'apropa Nadal, no voldríem acabar sense desitjar-vos moltes felicitats a vosaltres i a les vostres famílies. Celebrem, doncs, la Vinguda del Senyor. I fins ben aviat.

C.P. Horta

tennis de taula

Brillant principi de temporada

Després de dos mesos de competició, tres de les nostres categories ocupen places per a la fase d'ascens.

2a Divisió Nacional. Els nostres jugadors han començat amb bons resultats (5 victòries de 5 partits jugats), cosa que els permet tornar a intentar l'ascens a la categoria perduda la temporada passada.

3a Divisió Nacional. L'any passat, aquest equip, amb la incorporació de jugadors joves, van poder salvar la categoria en les últimes etapes de la temporada; aquest any, en canvi, estan demostrant la seva millora i ocupen la segona plaça de la classificació. Això els permetrà, en cas d'acabar així la primera fase de la competició, poder optar a la fase d'ascens.

3a Divisió Provincial. Gràcies a la bona feina feta pels jugadors juvenils i la participació del veterà Lolo Adelantado, aquest equip ocupa la primera plaça de la classificació.

Juvenil Catalana: A causa d'un mal

començament de temporada, aquest equip no ocupa el que els correspondria; esperem la seva recuperació i que acabin en el lloc que els pertoca.

Veterans. Aquesta temporada, la categoria de veterans ha estat dividida en dos grups de diferents nivells; els nostres jugadors es troben en el nivell més alt.

Curiositats del tennis taula. ¿Sabieu que les mides de la taula de ping-pong son les següents?:

2,74 metres de llargada, 1,525 m d'amplada i 0,76 m d'altura, i que sumats tots els dígits fan 13 a cada costat.

Secció de Tennis Taula

**ESCOLA DE TENNIS TAULA
PER A
JUGADORS DE 7 A 12 ANYS
DIMECRES I DIVENDRES,
DE 18 A 19 H**

esbart folklòric

A les portes del cinquantenari

D'un temps ençà, les principals sortides i actuacions dels diferents grups de l'Esbart han estat les següents:

Juvenils: Actuació a la plaça Santes Creus per la Festa Major, en un festival inter-regional. Col.laboració en els actes de Nord Cultural, a mitjan novembre, al Centre, interpretant la Jota d'Ascó.

Pares: Anada a Mallorca a principis de setembre. Ballada amb un grup de l'illa a la plaça del poble de Galilea. L'estada de tres dies va permetre gaudir del paisatge i fruit d'una bona convivència entre dansaires, acompanyants i gent del poble.

Adjuntem una fotografia (a la pàgina següent) del nombrós grup que participà a la festa del poble de Puig-puñent.

A meitat d'octubre intervingueren en una trobada de Grups Veterans a Tarragona. Amb nosaltres dansaren els Esbarts Veterans de Sabadell i Tarragona.

Cos de dansa: Al mes de juliol viatjaren a la regió nord-francesa de Foix on ballaren en un festival folklòric a la vila de Pamir. Del 2 al 6 d'agost visitaren la ciutat alemanya d'Hannover per participar en un festival internacional de dansa.

Per la Diada de Catalunya, l'11 de

setembre, actuaren a un hotel de Platja d'Aro, davant d'un ampli públic, la majoria estranger, ajudant així a difondre els valors de la cultura catalana.

El mes d'octubre feren una sortida a la població costera de Sant Andreu de Llavaneres, on realitzaren un brillant recital.

El propassat dissabte 18 de novembre, posaren colofó al festival d'art organitzat pel Nord Cultural i retransmès per la televisió de Nou Barris, interpretant un selecte repertori: Festa a Ciutadella i Galop de Panderetes. El públic que omplia la sala del Centre admirà la valua del nostre Cos de Dansa, premiant els balls amb grans aplaudiments.

Noves activitats de l'Esbart. En aquests moments, tots els Grups estan preparant el Festival de Nadal que tindrà lloc, si Déu vol, el diumenge 17 de desembre al Centre, a partir de les 18 hores. Particularment, els minyons i pares del Preparatori esperen amb molt il.lusió aquesta ballada: uns per veure actuar per primera vegada els seus fills i els altres per contemplar com van millorant.

El nombre de petits dansaires, incloent-hi els de l'infantil, sobrepassa la quarantena. L'infantil ens oferirà tres danses, entre elles i com a primícia: «Reeixida de Tàrrega». Com ja és tradicional, a la segona part del Festival, hi haurà la representació de Pastorets. Teatre i Pastorets seran també escenificats al Centre el dissabte dia 16 de desembre a la tarda.

El Grup de Pares organitza per als dies 16 i 17 de desembre una tómbola de joguines al Centre.

El dimecres 27 de desembre, els

Grups Preparatori, Infantil i Juvenil oferiran un ampli repertori i amb música en viu al Saló de la Infància i la Joventut.

Els Grups Infantil i Juvenil començaran les actuacions de l'any 1996 ballant, el dia 3 de gener, a la U.E. Horta.

El Preparatori i l'Infantil prendran part en la Cavalcada de Reis el capvespre del dia 5 de gener.

Els Grups Infantil i Juvenil iniciaran la Roda d'Esports per aquest curs el diumenge 21 de gener.

Cinquantenari. L'any 1996 serà l'any del cinquantenari de l'Esport. Per això, esperem poder oferir moltes i qualificades actuacions que donin lleure a aquesta efemèride. Caldrà la col·laboració de tothom per dur a ter-

me tots els projectes. En successius butlletins procurarem contar la nostra història, recordant i homenatjant així tants dansaires, professors i treballadors de l'Esport i del Centre Parroquial d'Horta.

Fou un 4 de febrer de 1946 quan es constituí oficialment el Grup Folklòric d'Horta. Però, bastant abans, just acabada la guerra, un bon grup de joves del Centre ja assajaven i realitzaven actuacions. Alguns recordareu dies festius al Local de la Parròquia (l'actual Cau), on hi havia bàsquet, ballets, pallassos...

Finalment, tota la família de l'Esport us vol desitjar un Bon Nadal i que l'Amor de Jesús ompli els vostres cors i llars.

Esport Folklòric d'Horta

El Club d'Escacs Peona i Peó

Dins de la secció d'Escacs del Centre Parroquial d'Horta funciona el club Peona i Peó, o Peones i Peons, que es caracteritza per ser, dintre dels clubs d'escacs de la federació catalana, el que té més alt percentatge d'escolars i el que té més alt percentatge de dones (d'on li ve el nom: els escacs no poden funcionar solament amb peons, sinó que li calen també peones).

A l'Escola del Mar, al Guinardó, el grup d'escacs Peona i Peó organitza cada any un campionat per equips, des d'en fa tres. A la darrera edició van participar més de dos-cents nens i nenes, que formen la pedrera, d'on, alguns, passen a federar-se i a participar en d'altres activitats del club.

També es va prendre part, amb equips del club, a tres de les quatre categories dels jocs escolars de la Generalitat: cadet femenina, infantil femenina i infantil masculina. A la fase de Barcelona tots tres equips van quedar campions. A la fase final catalana els dos primers equips van quedar també campions i l'altre tercer.

Així mateix, tres jugadores del club van representar Catalunya als campionats d'Espanya individuals: Judith Bosch al de cadetes, Míriam Poblet al d'alevines i Patrícia Martí al de benjamines. Les dues darreres van entrar als cinc primers llocs que donen opció a participar en els programes de tecnificació de la Federació Espanyola.

El dia de Sant Lluís els membres de

l'entitat Francesc Badia i Jordi Poblet van fer partides simultànies al carrer, amb força èxit de públic.

Cal dir que Francesc Badia i Jordi Poblet, així com Andreu Meca, van obtenint continus ascensos de categoria i aviat tindran el títol de Preferent de la Federació Catalana d'Escacs. Oriol Paluzie, per la seva banda, ha quedat campió del torneig obert de Barcelona.

També s'ha participat en els torneigs de Barberà del Vallès i de la Poble de Lillet, entre d'altres, amb nous ascensos de categoria i altres satisfaccions. Igualment, al torneig de Badalona, Carlos Vargas i Francesc Badia han quedat segons als seus respectius grups. Actualment juguem el torneig escolar individual de Barcelona, un dels grups del qual (cadets femenines) es juga al Centre. Ben segur que cauran noves satisfaccions i trofeus.

Les activitats setmanals fixes es duen a terme cada dilluns, de 19 a 21 hores, cada dijous amb el mateix horari, i cada dissabte de 12 a 14 hores. En aquest horari podeu trobar sempre en Pep Melendres i altres monitors, si bé, al moment d'escriure aquesta ressenya en Pep és a l'hospital on ha patit una molesta operació que desitgem

que no el tingui gaire temps fora de joc. Cal dir també que la supervisió del torneig dels divendres ha estat a càrrec de la simpàtica sòcia Marina de los Mozos.

**Secció
d'Escacs**

Francesc Salvà i Mas

Ha mort Francesc Salvà i Mas, després d'una vida de disponibilitat permanent per als seus i per a tots els que se li acostaven. Això, junt amb la seva extensa cultura, el feu líder en moltes activitats apostòliques.

L'any 1943 figura entre els fundadors del Grup Rector Salsas de la F.J.C. de C. En el moment de la primera persecució, n'era Vocal de Pietat, i en la «nova» Federació, va ser President del Cercles d'Estudis fins que la malaltia l'obligà a retirar-se.

Fou directiu de moltes activitats apostòliques de la barriada, de la Junta d'Ex-Alumnes dels Germans de les Escoles Cristianes (La Salle), etc. El

1986 figurava entre els deu socis més antics que reberen l'homenatge del Centre Parroquial.

I pel que fa a l'altra faceta de la seva vida, l'activitat industrial, se'l considera a Horta un curtidor modèlic, que ajudava desinteressadament amb el seus consells els companys que se li adreçaven.

Creiem que, com a símbol d'aquells industrials que tanta fama i importància tingueren en el desenvolupament de la nostra barriada, es podria suggerir a l'Ajuntament que l'homenatgés donant el seu nom a un dels nostres carrers.

Antoni Caminal

*La Junta Directiva i totes les
Seccions dels Lluïsos d'Horta*

us desitgen

*Bon Nadal 95 i
Felicitat Any Nou 96*

Josep Campmany i Sagués

El dia 2 d'aquest mes de novembre ens va deixar en Josep Campmany i Sagués, un dels socis més antics de la nostra entitat. Vivia a Can Carrada, al costat mateix dels Lluïsos d'Horta, i feia molts anys que estava malalt...

Josep Campmany era fill d'Horta. Havia nascut al carrer d'en Travi el 16 de setembre de 1914... Als deu anys es va fer aspirant a soci de l'Acadèmia de St. Lluís Gonçaga (nom que tingué aquesta Casa fins el 1946, any en què calgué canviar-lo pel de Centre Parroquial de St. Joan d'Horta); als quinze anys li van donar el carnet de soci, datat el 15 de gener de 1929.

Va actuar en el quadre juvenil, i, més tard, en el de grans, en papers complementaris...

Fou molts anys portant del Sant Crist a les processons parroquials. Abans de poder collportar la creu gran (el «Sant Cristo Gros», que pesava 54 quilos), al setze anys ja portava l'anomenada Creu dels Improperis, al Viacrucis del Diverdres Sants.

En Josep Campmany fou durant vint anys seguits, del 44 al 63, l'apuntador titular de les obres teatrals que es representaven als Lluïsos: drames, comèdies, sainets, pastorets, la Passió... Ell deia que havia apuntats totes les Passions...

«Jo recordo en Josep fent d'apuntador —diu la Dora Serra, a l'entrevista que vam publicar en el núm. 12, de juny de 1987, d'aquest BUTLLETÍ, de la qual traïem quasi totes aquestes dades—. Sempre que ens equivoquèvem, ell deia: «Ostres!» I reia quan la comèdia era còmica, i plorava quan era dramàtica.»

No tenia cap suplent. Quan el quadre escènic del C.P. d'Horta guanyà el concurs de FESTA i

anà al teatre Romea a representar-hi *El port de les boires*, en Josep, tot i està fortament engripat, a súplices del propi autor de l'obra, va haver d'anar-hi a fer la seva feina.

En Josep Campmany també va ser de Junta. Va fer cinc anys de Tresorer, en una de les èpoques difícils de l'Entitat.

Durant la gran restauració, ell i en Ferran Solé gairebé (o sense gairebé) es jugaren la pell fent feines per les altures del telar del teatre, i col·locant al seu lloc les bombetes de la boca de l'escenari.

En Josep i la seva família eren els guardadors de les claus dels Lluïsos, des de l'any 1939. La família continua aquesta «tradició».

I durant uns quaranta anys, en Josep Campmany s'encarregà d'organitzar la romeria de Montserrat, que cada any fa la parròquia d'Horta els primers dies del

mes d'octubre. Un altra tasca d'un home exemplar que, en pro de la Parròquia i del Centre, sabia tocar moltes teclès.

Que descansi en pau; una pau ben merescuda després de tants treballs.

Manel Gausachs

No oblidarem mai el teu somriure

Trobarem a faltar el teu somriure... Sí, el somriure que tantes vegades va ser el regal més bonic de tots. Aquell somriure que s'esborrava injustament del teu rostre quan l'atzar cruel et va conduir pels camins del dolor i el patiment.

Però nosaltres sabem que ara el teu silenci és dolç perquè el teu afany de viure sempre va ser immens. Cap vida és vida plena si no és viscuda en l'amor, i tu ens vas ensenyar a viure perquè el teu cor era una rosa d'abril.

I ara, que ens deixes i te'n vas lluny d'aquí, seguirem el camí que vam aprendre de tu, i cap fosc no ens aturarà, perquè sempre trobarem un far en el record del teu somriure, avi.

Joaquim Casals i Campany

No, no l'oblidarem mai, el teu somriure, ni la teva mirada de blau cel, ni la teva il·lusió, ni la teva alegria, ni la teva companyia, ni el teu immens amor.

Has tingut penes i alegries, però sempre has lluitat per tots els qui estimaves, sempre t'has donat als altres, i sempre hem rebut de tu el millor que portaves dins el cor.

Ara has fet un llarg camí de dolor, angonya i patiment,

però has tingut unes immenses ganes de viure.

Els teus ulls blaus ja no hi veien, però sé que em veies amb els ulls de l'ànima i em senties dins el teu cor.

Es el teu gran coratge el que ara em dona forces per continuar endavant, per fer sempre viu el record del teu immens amor.

S'ha acabat aquest feixuc camí. Ara pots abastar la plenitud de la glòria dins el teu cel, que tu veies blanc.

Enyoro aquells temps que m'explicaves contes i rondalles.

Enyoro aquells temps que passejàvem junts i m'explicaves tots els teus records.

Enyoro les teves històries de la guerra, que sovint em contaves.

Enyoro les nostres vivències de Montserrat.

Enyoro els teus ulls blaus. Enyoro el teu somriure. Enyoro la teva tendresa.

Enyoro tantes i tantes vivències al teu costat, junts.

Enyoro tot un univers de felicitat, que tu m'has donat amb un immens amor.

Tu m'has ensenyat a viure i a conviure.

I en el teu cel blanc, tu ara ets una estrella que brilla, que ens ha de guiar en el llarg camí de la vida.

Però tu no ets tan sols una estrella, ets el meu univers.

Jo porto un tros de cel blanc dins meu i el teu cor batega dins el meu.

T'estimo amb un amor immens, aquell que tu m'has donat i m'has ensenyat a donar.

No, avi, el teu somriure no l'oblidarem mai.

Núria Casals i Campany

Josep Forn i Rodríguez

Nascut el 7 de maig del 1940, Josep Forn i Rodríguez és actualment el soci núm. 48 dels Lluïsos d'Horta.

M'atreveria a dir que en Josep Forn és el soci més conegut de tothom qui passa pel Centre Parroquial d'Horta. Us el trobareu escorbant el vestíbul, amuntgant papers a secretaria, recollint claus o puntes de cigarretes a l'escenari («prohibit fumar», diu un cartell), ordenant les butaques de la sala, etc., etc. Ah, sí! i venent loteria pels volts de Nadal, a la sortida de l'església, i repartint programes també, a l'església i a la majoria de botigues d'Horta. En Josep no parla gaire, o parla baixet, però actua molt!

—On vas néixer, Josep?

—A Horta, al carrer Consorts Sans Bernet, al mateix lloc on visc, sinó que ara l'antiquíssima casa s'ha convertit en un bloc de pisos. Jo visc al 57, 1er, 2a, amb la mare.

—Explica'ns com era aquesta casa abans.

—En realitat, eren dues cases adossades, de planta baixa i pis, amb hort compartit, un pou i un safareig on feien bugada a jornal unes quantes bugades. L'entrada era pel carrer Sans Bernet, per un corredor que arribava fins a l'hort. Les dues cases tenien la façana cara sud-oest. En resum, s'hi entrava per la part posterior on hi havia el celler per aixafar i premsar el raïm. En una casa, hi vivien els avis, i, en l'altra, els pares. Segons explica la mare, el besavi va vendre per quatre rals les vinyes que

tenia a Collserola, on ara hi ha els pisos de Montbau. Sembla ser que per aquell lloc havia de passar-hi un tren i l'Ajuntament pagà a molt baix preu els terrenys. El tren mai no arribà a la zona, i l'avi plegà veles de celler i vinyes.

—Potser un dia hi passarà l'AVE! No siguis pessimista! Bé, deixem en pau els avis i besavis i els seus problemes i parlem de tu. Ets fill únic?

—Sí. El pare va morir de tuberculosi quan jo tenia dos anys. Li va tocar anar a la guerra i, després, a camps de concentració. En vingué malalt. En aquells temps encara no s'havia descobert la penicil·lina i aquella malaltia era mortal. La mare no es va tornar a casar i va bregar molt dur per tirar endavant la casa. Treballava a Comercial Sert com a repassadora de catifes. Sortia de casa a les 5 del matí i no tornava fins a les 8 o les 9 del vespre. La tia àvia Francina tenia cura de mi, em féu de mare.

—I tu anaves creixent, anant a escola...

—Dels 5 fins als 14 anys vaig als *Hermanos*. En tinc molts bons records, sobretot dels mestres, el senyor Sala i el senyor Andrés, també dels *hermanos* Francisco i Julián.

En Josep m'ensenya unes làmines de dibuix al carbó, mostres dels seus treballs escolars, molt ben aconseguides. (L'haurem d'admetre a la secció de pintura!)

—L'*hermano* Francisco va ser molt condescendent amb mi quant a donar-me temps i oportunitat de recrear-me amb el dibuix, assignatura per la qual ell tenia debilitat.

—Dius que plegues d'escola als 14 anys. Per a començar a treballar?

—Sí. Entro a les oficines de ca l'Uriach, gràcies a la intervenció del parent i amic Josep Saló.

—Em sembla que hi ha una colla d'Hor-

ta que segueixen els teus passos, gràcies a en Saló. El jovent d'avui en dia ho té més costatut. No obstant això, sempre hi ha un bon amic per a donar la mà. Seguim. No tot ha de ser treballar. Ha d'haver-hi esbarjo.

—El meu esbarjo i els meus amics els trobo a la Parròquia. Començo per ser un catequitzat fins que, al cap d'uns anys, ja sóc un catequista. Vaig amb la colla cap als Lluïsos, a veure-hi teatre o cinema, a dalt, al galliner. Sóc soci en complir els 17 anys.

En Josep treu unes llistes i concreta la data exacta de la seva alta com a soci: el 20-4-1957. També m'ensenya una fotografia (que reproduïm) feta el desembre del 1956 al pati de l'església, on hi veiem mossèn Segalà, en aquells anys, vicari de la parròquia, amb un grup d'aspirants.

—Un dia que assajàvem els joves sota la direcció de Miquel Campmany, el director em va dir: «Escolta, Josep, podries encarregar-te de repartir cartells?» I em converteixo en el repartidor oficial. Encara faig aquest «ofici» en segons quines seccions del C.P.H.

—Ja tenim en Josep com a Vocal de Propaganda durant la Junta que dirigeix en Joan Bonany.

—Encara hi havia representacions de la Passió i jo m'ocupava que la propaganda arribés a quantes més parròquies barcelonines millor. Havia fet un llarg itinerari visitant de 100 a 125 esglésies, per a enganxar-hi el cartell de la Passió d'Horta.

—També feies teatre?

—Només dins la comparseria. El meu paper llarg era donar una bufetada a Jesús quan el portaven davant de Caifàs i dir-li: «Així goses parlar davant del Sanhedrí? Et vento eixa bufetada perquè una altra vegada aprenguis a ben parlar!» I Jesús em replicava: «Per què em pegues...?» I començo a assistir a les reunions de junta, cosa que he procurat fer sempre que

m'ho han permès les circumstàncies, encara que només fos com a oient, sense vot.

—A part de fer de Vocal de Propaganda, ¿treballes per a d'altres seccions?

—Col·laboro a les ordres d'en Josep Saló en la confecció de la revista *IDEAL*, que durant una llarga temporada treia un número cada mes. Es repartia als subscriptors que s'hi volien

subscriure pel mòdic preu de 25 pessetes trimestrals (el soci només en pagaven 5). Hi havia un colla de botigues que s'hi anunciaven.

—¿Quan comença la teva intervenció en la secció de Cinema?

—El vocal de la secció era en Josep Saló (com sempre, uns quants són a tot arreu). Jo l'ajudava. Per a cada sessió, calia llogar màquina i pel·lícula al senyor Antoni Escuté, del Clot. Ell portava el material i feia de projectista. De vegades, era l'hora de començar i la camioneta conduïda pel Sr. Escuté no havia arribat, i la sessió es començava amb retard. Havíem d'aguantar la subsegüent bronca del públic.

—*Quan vas tenir projectors de propietat?*

—L'any 1962 comprem una màquina de tercera mà, bastant casolana, i es forma l'equip de Cinema. Ens organitzem per parelles (Ramon Ballester i Pere Piqué; Francesc Lluell i Josep M. Bigues; Angel Corretja i J. Centelles; Ricard Martínez i Josep Forn) i cada festa la corresponent parella era responsable de la projecció cinematogràfica. Més endavant s'hi afegeix en Josep Caminal i el seu pare, en Jaume Caminal, que, amb el pas del temps, queden com a responsables projectistes vitalicis. En Ricard Terrades era l'ajudant de tothom i ara ho és d'en Jaume Caminal, l'actual Vocal de Cinema. Es possible que m'oblidi d'algú i em sabria molt de greu. Demano disculpes per endavant. La memòria,

després de 35 anys d'història, ens fa males passades...

L'equip de cinema no solament es preocupà de d'exhibir pel·lícules, sinó que fou l'equip que projectà la decoració i ambientació de la sala i dels vestíbuls i dugué la tasca a terme. Ja veiem que bons treballadors mai no han faltat a la Casa.

—Ah, em descuidava de dir que en aquell temps no teníem cabina.

—*Des d'on projectàveu?*

—Des del vestibul, amb les portes de la sala obertes, i amb una fullola amb els corresponents forats per on passava la llum del projector. Havíem de moure butaques de la sala a cada sessió de cinema. La pantalla, casolana, era de roba blanca i no ocupava tot l'escenari. Uns anys més tard, uns socis, en l'ano-

Desembre de 1956. Al darrera, d'esquena a dreta: Molins, Forn, Mn. Segalà, Lluell, Salvà i Balcells. Al davant: ?, Fàbregas i Costa.

nimat, ens pagaren la nova pantalla i la instal·lació de la cabina actual.

—*Es feren moltes sessions de cine-fòrum.*

—Una iniciativa d'en Toni Galan, que volia fer cinema amb col·loqui per al jovent, va ser ben acollida i acceptada per tot l'equip. Ens embrancàrem en la nova tasca. La primera projecció fou la de *Rebelde sin causa*. La vida de la secció de cine-fòrum fou d'uns deu anys. Fèiem tres projeccions cada mes i l'assistència de públic era de 250 a 300 persones per sessió.

En Josep ens mostra el carnet de federat de cine-club d'Espanya.

—*El públic assistent era d'Horta?*

—En teníem de tots els districtes de Barcelona. En queda constància per les fitxes de socis. A tots enviàvem propaganda.

—*Teníeu bons presentadors?*

—Havien presidit els col·loquis en Miquel Porter Moix, l'Enric Lahosa, el director de cinema Josep M. Forn, i altres noms de prestigi. Va ser una època molt intensa per al cinema dels Lluïsos.

—*Es llàstima que tot això no «consti en acta»...*

—Saps? Justament, això de recordar dates i fets passats m'ha despertat l'interès per a fer una història del cinema dels Lluïsos.

—*Serà molt interessant. Esperem veu-*

re-la publicada en el nostre BUTLLETÍ. Ja et pots posar a la feina.

—Ho faré així que les circumstàncies familiars m'ho permetin.

En Josep té la mare molt malalta i està ocupat de nit i de dia. Esperem que se solucioni la penosa situació actual i que la senyora Teresa visqui relaxada i tranquil·la el temps que Déu li ha marcat aquí a la terra.

—*Has estat president del Centre Parroquial una colla d'anys.*

—Quan va plegar en Josep Urdeix, em van donar el càrrec de president. De l'any 1978 al 1983 vaig treballar amb un equip molt interessant: en Jaume Font (a.C.s.), l'Eloi Mayor, en Juanjo Sanz (que també descansava en pau), en Josep M. Miró i en Benito Luis Moreno. El mes de juny d'aquell any l'estat de comptes dels Lluïsos estava en números vermells. Mossèn Rosselló ens va ajudar a salvar la situació. Durant el curs 1980-1981 fèrem un conveni amb la Caixa i començaren les activitats escolars en la nostra sala de teatre. Avui dia encara hi ha actuacions contractades amb diverses empreses. Els números de caixa ja no ens fan tremolar.

—*Què me'n dius del Club 2002?*

—Va ser una iniciativa de mossèn Verdura per tal d'acollir tots els infants que no pertanyien a cap grup d'Esplai ni d'escoltisme i que venien sovint a les sessions de cinema infantil. Els fèrem socis del Club 2002 i els organitzàvem jocs, excursions, visites culturals... Va ser una tasca que durà uns 8 o 10 anys. Molts d'ells avui dia són socis del Centre Parroquial.

En Josep no ha deixat mai les seves activitats dins dels Lluïsos.

—Avui dia les activitats dels Lluïsos d'Horta són tota una altra història. La meua tasca és de simple col·laborador, en el cinema, en la tresoreria i en la

secretaria, en els esports de saló i, quan el temps i les circumstàncies m'ho permeten, en la vigilància general de la Casa.

A mitjans d'agost m'ocupo ja de la loteria nadalenca, que aquest any ens ha de tocar, ja que celebrem els 15è aniversari de la seva instauració. El número és el

2 3 3 8 9.

—*Compreu-ne! Josep, admirem la teva constància en la col·laboració desinteressada envers els Lluïsos.*

—Gràcies. Si m'he pogut dedicar a totes aquestes activitats extres ha estat perquè les circumstàncies de treball i família m'ho han permès. El Centre és la meua vida. M'ha donat molta feina, que jo mateix m'he buscat, i n'estic molt satisfet. Repeteixo: el Centre és la meua vida!

—*Doncs que per molts anys et puguem tenir entre nosaltres!*

Dora Serra

Advent i desembre

(Del costumari català)

El primer dia d'Advent surt un estel que brilla durant tot aquest període i es fon al punt de mitjanit de Nadal i hom l'anomena l'Estel de l'Advent.

Aquest estel té domini damunt la Lluna i neutralitza tota la seva influència, de manera que durant el temps que surt, hom pot fer tot allò que la Lluna influeix, tant si és en bé como si és en mal, perquè la Lluna reposa.

El mes de desembre diuen que és el més fred i el més fosc de l'any, moral-

Representació del nas de desembre del costumari de gent escocesa a la portada romànica del manuscrit de Ripoll (segle XI).

ment i materialment; d'aquí que els romans procuressin no resoldre cap afer d'importància ni iniciar cap empresa delicada per la recança de no saber-los re-

soldre amb la claredat precisa per efecte de la fosca que envaïa tot l'àmbit del desembre. Solien representar-lo per un vell carregat amb un feix de llenya i amb un fanal a la mà.

Raconet del soci infantil

1. Curiositats. El cabell de les persones és tan resistent com l'alumini, i si en fessin una trena fina, com un cable primet, aquest seria capaç d'aguantar un pes de 900 quilos, superior al d'un cotxe petit.

El cabell creix d'un a dos centímetres cada mes; més de pressa a l'estiu que a l'hivern, i més de pressa durant el dia que durant la nit.

2. L'herència. En morir, un pare deixa als seus fills 80.000 pessetes. Té set fills, i cada fill té una germana. ¿Quina quantitat toca a cadascun dels hereus? (Vegeu la solució a la pàg. 23.)

3. Lletres paràsites. Una o més lletres es troben escampades dins del text, sempre en el mateix ordre. Aquestes

lletres no tenen res a veure amb el text i serveixen únicament per a dificultar la comprensió:

EWL DXIRWEXCTWOXRW UXSW
EXSPWERXAW.

(Vegeu la solució a la pàg. 23.)

4. Marrameu torra castanyes

Marrameu torra castanyes
a la voreta del foc.
Ja n'hi peta una als morros,
ja en teniu Marrameu mort.
Pica ben fort, pica ben fort,
que piques fusta, pica ben fort.

5. **Frase repetida.** Repetiu aquesta frase, cada cop més de pressa:

Duc pa sec al sac, m'assec on sóc i el suco amb suc.

6. **Endevina.** Tinc les potes que té un gos i els bigotis dels senyors.

(Vegeu la solució a la pàg. 23.)

7. **Endevina.** Quatre dones van al prat, cada dona amb quatre sacs, cada sac amb quatre gats, cada gat, quatre gatons, endevina quants gatons són.

(Vegeu la solució a la pàg. 23.)

Carmina

manualitats

L'obra teatral «La cort(e) de Faraó(n)»

Ja fa uns dies que al Foment Hortenc es va representar l'obra teatral *La cort(e) de Faraó(n)* pel quadre escènic de les entitats d'Horta.

Un gran èxit! Tant pel treball dels artistes, com per les persones que van

dirigir-la i van tenir la gran ocurrència de transformar algunes escenes i part de la música.

Quan menys l'espectador s'ho esperava, ja venia el canvi de música, cosa que aquests afers estava molt bé i les encertava totes. Ens vam divertir amb algunes ocurrències de l'obra, ja que hi van saber posar la corresponent salsa.

Jo no jutjo si aquell o aquell altre treballava més bé. Si accepteu la meua senzilla opinió, crec que tots van estar bé, i molt ben encertat el paper de cada personatge que li va tocar representar a cadascun. Les combinacions musicals, el ballet i les vídues.

I, naturalment, «el casto José» (o «Josep el cast»), que va canviar les vaques per unes ballarines en el somni del Faraó.

També crec que s'ha d'esmentar l'èxit del vestuari, i una gran unió per part de tots ells, artistes, dirigents, tramoistes i encarregats del so. Tots junts van fer que fos un gran resultat l'obra.

Crec que tindrien èxit si algun dia la representessin en algun altre teatre, o a la televisió.

Vaja! Que tots vam sortir satisfets i amb ganes que en facin alguna altra aviat.

Us felicito a tots els artistes d'Horta.

Pilar Martí
(Classes de català)

Capítol XLVI

Quan jo era petit!

Ja tornem a ser Nadal, la festa més simpàtica de l'any. Ja tornem a ser Nadal i una vegada més ens disposem a festejar la vinguda de l'Infant Jesús, aquell fet tan transcendental que ocorregué fa 1995 anys, en un humil portal de Betlem. Ja tornem a ser Nadal i ho celebrem de diferents maneres: a l'Església, amb la Missa del Gall, l'acte més important del dia, amb l'adoració de l'Infant; felicitant-nos els uns als altres, desitjant-nos l'escalf familiar, salut i pau per a tothom, aquella Pau a la Terra que el Nen Jesús ens va portar perquè ens acompanyés, no únicament en aquestes festes, sinó en el transcurs de tota la nostra vida.

Són festes en què les taules s'enriqueixen i s'allargassen moltes d'elles per a donar cabuda a famílies senceres; de sobretaulas d'hores i més hores; les festes en què el bon flegrès recorda que hi ha famílies necessitades que sols poden celebrar el Nadal a base de generositat i una ajuda extraordinària. Són les festes en què es reviu la vinguda del Messies amb els simpàtics pastorets. Les festes en què Jesús neix en una infinitat de pessebres per tots el racons de la nostra

Catalunya.

I, fent un pas enrera de més de vuitanta anys en el transcurs del temps, recordo que...

Quan jo era petit, molt petit, i vaig sentir per primera vegada parlar de la Missa del Gall, jo estava més que preocupat, no entenent el perquè, pel fet d'haver nascut un Nen que es deia Jesús, què caratsus tenia de fer-hi un gall a aquella «missa» tan gran que hi havia al començament de la Rambla; com que era petit, molt petit, no m'hi portaven pas. I quan era petit, bastant petit, tampoc no m'hi portaven, sinó que anava a la Missa de les 10 amb la menudalla dels *hermanos*, que assistíem a la celebració de l'Eucaristia des de dalt del cor.

Quan jo era petit, bastant petit, el meu oncle Pepet, que muntava a casa seva un pessebre monumental —almenys, jo així el veia—, per dues vegades ens en va fer un de bastant grandet a l'entrada de casa nostra, a la Baixada del Mercat.

Els nanos ens hi embadaliem llargues estones contemplant el Nen Jesús amb Josep i Maria, acompa-

nyats d'un bou i d'una mula, l'àngel, els pastors amb els seus bens, la dona que renta, la vella que fila, la pastora Catarina, els Reis, el pagès que treballa la terra, la dona que dona menjar a l'aviram, el pont sobre el riu platejat, la masia, la caseta al cim de la muntanya amb un pollastre que li dobra l'alçada. No hi faltaven personatges tant de l'època com el brau caçador que sempre vigila amb l'escopeta al braç, el capellà amb la sotana, el sereno amb el seu fanalet... i tampoc hi faltava el caganer, que aquest sí que era figura de l'època i de tots els temps. I quan jo era només una miconca petit, el vaig muntar a una habitació de la casa del carrer del Vent, seguint, tant com era possible, les característiques dels que ens havia fet l'oncle Pepet.

De quan era bastant petit recordo les felicitacions que preparàvem al col·legi, per ser llegides a l'hora del dinar de Nadal, enfilats dalt d'una cadira, dirigides a «*mis queridos padres y abuelos*». Recordo també la felicitació del sereno del barri en què ens desitjava «*muchas felicidades, comiendo pavo y turrón*». Pel que fa als turrons, sí que l'obeïem, però no pas pel que fa al pavo, tota vegada que a casa meva preferíem entrar al galliner i sacrificar un pollastret.

Recordo que, quan era bastant petit, el sereno del meu barri era el senyor Joan solanas i Reixac. De nit feia la seva feina d'espantar lladregots, de trucar a les cases dels que s'aixecaven de matinada, avisar el metge o la llevadora en cas d'emergència, i fer

tots els serveis que es presentaven; mentre caminava anava picant a la vorera amb el xuixo, perquè la gent sabés que estava al peu del canó.

Els diumenges passava per les cases a recollir el petit donatiu que cada veí li destinava; per Nadal sol·licitava una paga més generosa a fi de poder celebrar també ell i la seva família la festivitats *comiendo pavo y turrón*. Recordo que quan el seu fill gran, en Joanet, va complir els 10 anys, li va delegar la feina recaudatòria; en Joanet es presentava amb americaneta i pantalons curts i, amb aires de suficiència, ens allargava la mà esquerra en la qual el meu germà Ricard o jo corriem a depositar-hi quinze centimits, mentre ell, amb la mà dreta, ens obsequiava magnànimament amb un grapatet d'anissos de comí que es treia de la butxaca; anissos que ens menjàvem d'un a un perquè així duraven més.

Quan era petit, bastant petit, amb en Ricard el dia de Nadal abandonàvem taula i família i corriem cap als Lluïsos a veure els Pastorets, asseguts i arrossegant les calces per aquells bancs tan baixets, sense respall, que, destinats a la quitxalla, se situaven gairebé a tocar de l'escenari. Hi veiérem *El bressol de Jesús*, *La vinguda del Messies*, *L'estel de Natzarret*, a càrrec d'uns actors joves que jo anava coneixent, si bé em semblaven homes grans.

I quan era petit, però només una miconca petit, i hi anava amb el meu germà Ferran, que era petit, encara bastant petit, i veïem altres comèdies a més de pastorets, vaig anar compre-

nent que aquells homes eren molt bons actors: en Gaspar Campmany i en Ramon Ribó s'anaren convertint en els meus ídols i mai hauria pogut imaginar que un dia, amb el transcurs del temps, jo podria actuar al costat d'aquells homes tan grans i que en sabien tant.

Amb en Gaspar Campmany, possiblement el millor actor de caràcter que hem tingut —insuperable mestre Jordi d'*El ferrer de tall*—, vaig tenir ocasió d'actuar-hi exactament en 26 ocasions, des del 19-3-27 fins al 8-1-33, la seva darrera intervenció. I pel que fa a en Ramon Ribó, magnífic actor còmic, ¿com podia jo somniari ni remotament quan era una miconona petit que, essent ell director d'escena, el 1929 m'escollís a mi per a formar tots dos la parella de rabadans dels pastorets d'en Folch i Torres, aparellament que va durar tres temporades? I com a petita anècdota, ¿com podia jo pensar que heretaria el paper de Lluquet precisament d'aquell Joanet que, amb americaneeta i pantalons curts, quan jo era bastant petit, m'obsequiava amb anissos de comí?

I tornant a la Missa del Gall a la qual no assistia quan era molt petit ni quan era bastant petit..., quan ja no era ni una miconona petit i feia pastorets, tampoc podia assistir-hi perquè, quan les persones de seny se n'hi anaven, jo em quedava adormit al costat d'en Rovelló i, uns anys després, m'hi quedava al costat d'en Lluquet...

... Però ara m'adono que estic comentant fets de quan ja no era ni molt petit, ni bastant petit, ni una miconona petit, i, com que ja no era petit i aquest capítol es titula precisament *Quan jo era petit*, el dono per acabat i plego.

Si bé, abans de posar la signatura, vull que sapiguen que ara que ja sóc grandot, molt grandot, tan grandot que ja em torno a sentir una miconona petit, ja sé molt bé en què consisteix la Missa del Gall. Sé que, sense intervenció de cap gall, es glorifica aquell Nen que va néixer en una establia fa 1995 anys, i va portar la Pau i l'Amor a tots els homes i dones de bona voluntat.

Sant Nadal i felices festes!

Pere Solé i Sans (soci núm. 1)

ACLARIMENT

Com a soci número u, vetllant per la fidelitat de la història dels Lluïsos, que he viscut en el seu 63%, em considero obligat a fer un aclariment en relació amb unes paraules de la meua estimada cunyada Dora, corresponents a la interessant intervenció que, signada per Helena Soriano, es publica en el darrer BUTLLETÍ.

Diu textualment: «Als Lluïsos, abans només podien fer-hi comèdia els homes. Aleshores les dones hortengues fèiem comèdia a d'altres entitats».

No és pas exacte. És ben cert que no podien fer comèdia en les mateixes condicions —teatre mixte— que a les altres entitats. Però les noies, les dones, podien fer, i feien, comèdia subjectes a la mateixa limitació que els homes: teatre unisexual, que era comú a tots els centres catòlics de Catalunya. Fèiem comèdia des del 1927, quan s'estrenaren amb *La Venta focs*, sota la direcció de l'actor Lluís Lamor, interpretant els papers importants les senyoretes: Esperança Toboso, Tresa i Elisa Lamor, Rosalia Trallero, Carme Campmany,

La molinera del moli bonic, comèdia de dones soles

Ramona Torné, Tresa Piqué, Carme Mercader i Neus Albalade.

I ja sempre va existir un quadre escènic femení que actuava de tant en tant, paral·lelament amb els homes, integrat per gran quantitat d'actrius.

Crec que era convenient aquest aclarament, al servei de la història, i que a

l'ensem serveixi com a record de simpatia cap aquell floret de noies, desaparegudes en sa immensa majoria, que amb la seva presència enaltiren i embelliren el nostre escenari des del 1927, fins al 1948, que s'aixequà la veda i homes i dones pogueren fer teatre més d'acord amb la vida quotidiana. A remarcar, però, que la veda ja s'aixecava tots els anys, des del 1943, per a les representacions de la Passió i dels Pastorets.

Tot just acceptat el teatre mixte, una noia, de nom Dora, que actuava a l'Ateneu, per mediació del recordat Miquel Bonet, que tenia mig cor a cada una de les dues entitats, s'incorporà al nostre quadre escènic i a Casa Nostra, on fou més que cordialment rebuda per tothom: actrius, actors i directiva... I aquest fet, Dora, també forma part de la història del Centre.

Pere Solé

Tres preguntes i una resposta

El 25 de juny, amb motiu de la Festa Patronal de Sant Lluís 1995, el nostre grup teatral de veterans posà en escena una fastuosa i sensacional presentació titulada *Recordant la Sarsuela*, que meravellà el públic assistent i fou considerada com un dels millors espectacles que s'han vist al barri aquests darrers anys.

I jo pregunto:

¿Com és possible que al núm. 77 d'HORTAVUI, el portaveu del barri, es despatxi aital esdeveniment amb sis escadusseres ratlles solament, incloses

en un recull de les diferents activitats de la nostra Festa Patronal, festa que, per acabar-ho d'adobar, la revista situa a l'any 1885?...

I segueixo preguntant:

¿Com és possible que el propi BUTLLETÍ del Centre, núm. 45, el nostre butlletí, l'eina més eficaç que tenim per anar forjant la història, li hagi dedicat, sense més comentari, les mateixes sis ratlles aparegudes a HORTAVUI?

I tercera pregunta:

¿Com és possible que passi sense

pena ni glòria, que no en quedi ni el més petit record escrit d'altal esdeveniment, ideat i tan curiosament preparat per aquest incansable artista que es diu Armand Calafell, contant amb la col·laboració entusiasta d'una colla de veterans actors i d'un esplèndid equip de muntatge?

Doncs bé. La resposta em ve d'on menys podia imaginar. Me la dona, curiosament, el magnífic editorial del mateix BUTLLETÍ.

Amics de la Directiva: dieu que heu fet un repàs generals dels vostres estudis de direcció dels Lluisos, i creieu haver obtingut una nota mitjana d'aprovat. Sincerament, crec que sous modestos i que la nota pot pujar fins un més que meritori notable. Res és d'estranyar que, havent tocat tantes i tantes assignatures, en algun moment us hàgiu vist desbordats.

Amics: dieu que heu analitzat allò que heu fet malament, regularment i bé. A la vista de la nodrida relació d'activitats, jo n'hi veig de ben fetes i també de molt ben fetes: és possible que alguna no us hagi sortit prou bé, però jo no la sé veure. Però, també repassant la llista d'activitats, jo hi veig un buit. Veig que a la llista no hi figura una assignatura que és vital, essencial, imprescindible, que s'hi ha de donar cabuda sigui com sigui, encara que se n'hagi de sacrificar una altra. Aquesta assignatura, l'assignatura pendent té per nom PROPAGANDA. I perdoneu, amics, si no és la primera vegada que toco aquest tema.

La vostra actuació ha estat intensa, activa i meritòria, però no hi ha cap gestió perfecta: sempre pot haver-hi una fallada, encara que sigui per omissió. Sincerament, crec que aquesta és la resposta a les meves tres preguntes.

Amb tot l'afecte,

Pere Solé i Sans

Ara ve Nadal!

*Ara ve Nadal,
una altra vegada...:
—naixerà l'Infant
en la Cova isarda...*

*Matarem el gall
de la cresta brava...:
—no tindrà ni un mós
el Jesús que ens salva...*

*Creumarà tions
la llar abrاندada...:
—morirà de fred
l'Infantó amb carn balba...*

*Menjarem turróns
i escudelles grasses...:
—cridarà de fam
el Nin en sa jaça...*

*I ens alegrarem
amb begudes rares...:
—plorarà el Nadó
damunt de la palla!...*

*Cada any ve Nadal
i això a tots agrada,
sempre ho celebrem
amb cara enjojada...*

*Cada any neix l'Infant
i el cor se'ns eixampla...:
però sempre el deixem
sense fil ni randa!*

Joan Bartrolí i Bonany

Cantants políglotes

Quan els discos microsòlic de 33 1/3 i 45 revolucions per minut van començar a treure el nas —l'any 1953, si la memòria no em falla—, la sonoritat dels que eren nous de trínca no estava gens malament; però la sonoritat dels que transcrivien discos de 78 rpm perdía bastant.

En canvi, ara, els discos compactes —els CD— ho fan molt millor, així de reproduir discos antics. Darrerament n'he comprat un que és tota una troballa.

The unknown Supervia. Es tracta d'un disc fet a Anglaterra que conté 26 cançons enregistrades per Conxita Supervia els anys 1929, 1932 i 1934. Porta per títol «The unknown Supervia» («La inconeguda Supervia», títol que despista) i per subtítol (tradueixo): «Rars fragments d'òpera, i rars i poc conegudes cançons en català, espanyol, francès i italià».

Les cançons catalanes són delicioses. Ultra el conegudíssim «Cant dels ocells», les altres sis cançons eren noves per a mí: «L'àngel de la son», «La noia bonica», «L'hora grisa», «Enterro» [sic], «Voreta la mar» i «Menta i farigola». Els autors de les lletres es diuen Mestres, Iglesias, Blancafort, Guanyabens, Dalmau i Carner; i els músics són de Grigon, Longàs, Mompou, E. Morera, de Palau i Toldrà.

Monòglotes i políglotes. El fet que Conxita Supervia (1895-1936) canti en aquest CD en català, francès, italià i anglès amb accents *standard*, i en castellà amb accents *standard*, andalús i madrileny, m'ha fet adonar que els cantants d'òpera sempre han estat molt més políglotes que els cantants de sarsuela, els cantants melòdics, les folkbòriques, els vocalistes d'or-

questra i els cantautors.

Perquè Frank Sinatra, per exemple, no més canta en anglès nord-americà i Manolo Escobar en castellà «andalusà». Jacques Brel (el flamenc renegat) sols cantava en francès de París, Concha Piquer en castellà d'Espanya, Jorge Negrete en castellà de Jalisco i Carlos Gardel en castellà de Buenos Aires...

I Raimon, Pi de la Serra i Lluís Llach —per patriotisme— tan sols canten en català.

Maurice Chevalier cantava en francès i anglès americà, però prou; Tino Rossi, en francès i cors; Luis Mariano, en francès i espanyol...

En canvi, Luciano Pavarotti, per exemple, té repertori operístic en italià i francès i sap cançons en napolità, anglès i llatí, i, si tant li ho demanen, en castellà. I Josep Carreras té enregistraments discogràfics en castellà, italià, napolità, francès, anglès, alemany, llatí... Ah sí: i en català.

Jo em pensava que els tenors de principi de segle no n'eren tant, de políglotes. Doncs sí. Posem només un exemple:

Enrico Caruso (1873-1921) enregistrà discos en napolità, italià, llatí, francès, anglès, rus i espanyol. La meua modesta CD-teca en dona fe. No té res en alemany, perquè no li agradava, deia, una llengua amb tantes consonants juntes.

Manel Gausachs

Raconet del soci infantil

Solució de 2. L'herència: Si cada un dels fills tenia una germana, vol dir que el pare tenia solament una filla: set nois i una noia; total, vuit. A cada un dels hereus li correspon, per tant, la quantitat de 10.000 pessetes.

Solució de 3. Lletres paràsites:
EL DIRECTOR US ESPERA.
Lletres paràsites: W i X.

Solució de 6. Endeвина: El gat.

Solució de 7. Endeвина: 256.

ASSEGURI EL SEU FUTUR AMB

**CATALANA
OCCIDENTE**

Agència Maragall

**Li oferim tot tipus d'assegurances:
llars, comunitats, plans de jubilació,
etcètera**

**Per a qualsevol consulta, truquin's
al telèfon 347 86 88 i demani per
M. Teresa Campmany i Boada.**